

УДК 330.342.24(330.354)

О.М. Левченко, проф., д-р екон. наук

О.В. Ткачук, доц., канд. екон. наук

*Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький, Україна***Методичні підходи до оцінювання інноваційного потенціалу регіонів в контексті формування інноваційно-інтегрованих структур**

У статті досліджено переваги формування та розвитку інноваційно-інтегрованих структур в контексті зростання ефективності та інноваційної спрямованості національної економіки. Проведено аналіз рівня Глобального інноваційного індексу України в контексті міжнародних порівнянь та показників інноваційної активності за регіонами держави. Охарактеризовано чинники формування інноваційно-інтегрованих структур: законодавчо-нормативні, науково-дослідні, кадрові, фінансові, матеріально-ресурсні, технологічні, інфраструктурні та інформаційно-комунікативні. Визначено основні методи оцінювання інноваційного потенціалу регіонів (табличні і графічні методи, методи порівняння, експертні методи, методи соціологічних досліджень, рейтингові методи, методи інтегральної оцінки, методи моделювання і прогнозування), обґрунтовано пріоритетність застосування методу інтегральної оцінки та запропоновано етапи її проведення

інноваційний потенціал, інноваційний розвиток, інноваційно-інтегрована структура, інноваційний кластер, метод оцінки, інтегральна оцінка

А.Н. Левченко, проф., д-р екон. наук

О.В. Ткачук, доц., канд. екон. наук

*Центральноукраинский национальный технический университет, г. Кропивницкий, Украина***Методические подходы к оцениванию инновационного потенциала регионов в контексте формирования инновационно-интегрированных структур**

В статье исследованы преимущества формирования и развития инновационно-интегрированных структур в контексте роста эффективности и инновационной направленности национальной экономики. Проведен анализ уровня Глобального инновационного индекса Украины в контексте международных сравнений и показателей инновационной активности по регионам страны. Охарактеризованы факторы формирования инновационно-интегрированных структур: законодательно-нормативные, научно-исследовательские, кадровые, финансовые, материально-ресурсные, технологические, инфраструктурные и информационно-коммуникативные. Определены основные методы оценки инновационного потенциала регионов (табличные и графические методы, методы сравнения, экспертные методы, методы социологических исследований, рейтинговые методы, методы интегральной оценки, методы моделирования и прогнозирования), обоснована приоритетность применения метода интегральной оценки и предложены этапы ее проведения

инновационный потенциал, инновационное развитие, инновационно-интегрированная структура, инновационный кластер, метод оценки, интегральная оценка

Постановка проблеми. Формування інноваційно-інтегрованих структур є важливим напрямом підвищення ефективності розвитку економік країн світу. Участь у таких структурах дозволяє підвищити ефективність господарської діяльності, більш раціонально й комплексно використовувати наявні ресурси, зменшувати питому вагу витрат на виготовлення продукції (товарів, робіт, послуг), залучати інвестиції, знижувати ризики, досягати синергетичного ефекту в системі «освіта – наука – виробництво».

Прийняття рішень щодо створення інноваційно-інтегрованих структур певного типу має передувати комплексна оцінка існуючих передумов їх формування на конкретній території, в галузі тощо. Реалії сьогодення свідчать, що в Україні

мають місце значні територіальні диспропорції за більшістю показників соціально-економічного розвитку. Крім того, кожна з територій країни має свою галузеву специфіку функціонування. Тому актуальним завданням є визначення методичних підходів для здійснення оцінки інноваційного потенціалу регіонів країни, результати якої мають складати базис для розробки програм економічного розвитку територій в умовах кластеризації економіки.

Це, в свою чергу, дозволить забезпечити економічну безпеку та стійкий збалансований розвиток регіонів, галузей та національної економіки в цілому на інноваційних засадах, що відповідає пріоритетам соціально-економічного розвитку та забезпечення економічної безпеки України на сучасному етапі, сприяючи досягненню відповідного соціального та економічного ефектів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед вітчизняних учених С.Г. Оксенюк [6] розглядає особливості формування та розвитку регіональних інноваційних кластерів, А.В. Шевченко [9] досліджує пріоритети державної політики підтримки розвитку інноваційних кластерів. Г.П. Петришин, С.Б. Солан [7] визначають функціонально-технічні та територіально-просторові напрями розвитку наукових парків.

Вагомий практичний інтерес становлять наукові розробки І.В. Сандиги, яка відзначає, що з економічного погляду процеси глобалізації цікаві, перш за все, конкурентною взаємодією підприємств різних галузей і регіонів у контексті глобальної конкуренції. Така система конкурентних взаємодій змінює уявлення про економічний потенціал регіонів, у значній мірі роблячи умовним адміністративно-територіальні кордони. Людський капітал, ідеї та технології з досить високою швидкістю мігрують між різними регіональними системами [8].

У методичному аспекті заслуговують на увагу дослідження щодо інтегрального оцінювання інноваційного потенціалу національної економіки (Т.А. Васильєва, В.О. Касьяненко) [1], інтегрального оцінювання рівня та динаміки інноваційного потенціалу регіону (П.М. Григорук, Н.А. Хрущ) [2], оцінювання безпеки інноваційного розвитку в умовах кластеризації національної економіки (О.О. Маслак) [4].

Поряд із цим, існує доцільність розробки дієвої методики оцінювання стану готовності регіонів до створення інноваційно-інтегрованих структур, проведення комплексної оцінки їх внутрішнього та зовнішнього інноваційного потенціалу та розробки на цій основі відповідних прикладних засад формування і розвитку інноваційно-інтегрованих структур, враховуючи як найбільш пріоритетні для національної економіки сфери, які потребують запровадження інновацій, так і розглядаючи питання розвитку інноваційно-інтегрованих структур як складову економічної безпеки держави, що є досить гострою проблематикою в умовах соціально-економічної нестабільності.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є здійснення порівняльного аналізу методичних підходів до оцінювання інноваційного потенціалу регіонів та обґрунтування доцільності їх застосування в умовах кластеризації економіки.

Виклад основного матеріалу. В умовах формування інноваційної моделі економіки, як свідчить досвід розвинених країн світу, вагомим значення набувають створення і розвиток інноваційно-інтегрованих структур різного типу. Інноваційно-інтегровані структури створюються з метою інтенсифікації розроблення, виробництва та впровадження наукомісткої конкурентоспроможної продукції або послуг і спрямування взаємоузгоджених дій наукових організацій, закладів освіти, промислових підприємств та інших суб'єктів на задоволення потреб внутрішнього ринку і нарощування експортного потенціалу країни чи регіону. До таких структур можуть бути віднесені інноваційні кластери, наукові парки, технопарки, технополіси, венчурні

фірми, науково-технічні альянси, центри трансферу технологій тощо.

В країнах Європейського Союзу широкого поширення набув процес кластеризації економіки, забезпечуючи такі переваги від побудови довгострокових транснаціональних та міжгалузевих кластерних партнерств:

- забезпечення орієнтації учасників кластера на здійснення діяльності в конкретних галузях, які розвиваються найбільш динамічно на міжнародному рівні;
- важливість міжнародного співробітництва під час формування ланцюгів вартості продукції;
- створення основних передумов для інтернаціоналізації;
- послуги з підтримки бізнесу, що пропонуються кластерними організаціями для підтримки учасників кластерів під час співпраці на міжнародному рівні [11, с. 49].

За результатами обстеження, проведеного італійськими дослідниками, основні причини участі компаній у наукових парках або інноваційних кластерах, розподіляються наступним чином (рис. 1):

Рисунок 1 – Основні причини участі у науковому парку / інноваційному кластері

* Примітка: середнє значення за шкалою від «1» - вплив відсутній до «5» - дуже високий вплив.

Джерело: побудовано авторами за даними [10, с. 15].

Таким чином, залучення до різних типів інноваційно-інтегрованих структур дозволяє збільшити ефективність діяльності та інноваційної активності їх учасників, а отже, прискорити інноваційний розвиток та підвищити конкурентоспроможність відповідних територій і країн.

За значенням Глобального інноваційного індексу у 2017 році (37,62) Україна суттєво відстає від розвинених країн Європи і світу (рис. 2). До п'ятірки лідерів за рівнем Глобального інноваційного індексу увійшли Швейцарія (67,69), Швеція (63,82), Нідерланди (63,36), США (61,40) та Великобританія (60,89). Натомість, нижчий за значення в Україні рівень даного показника зафіксовано у Молдові (36,84), Мексиці (35,79), Вірменії (35,65), Індії (35,47) тощо.

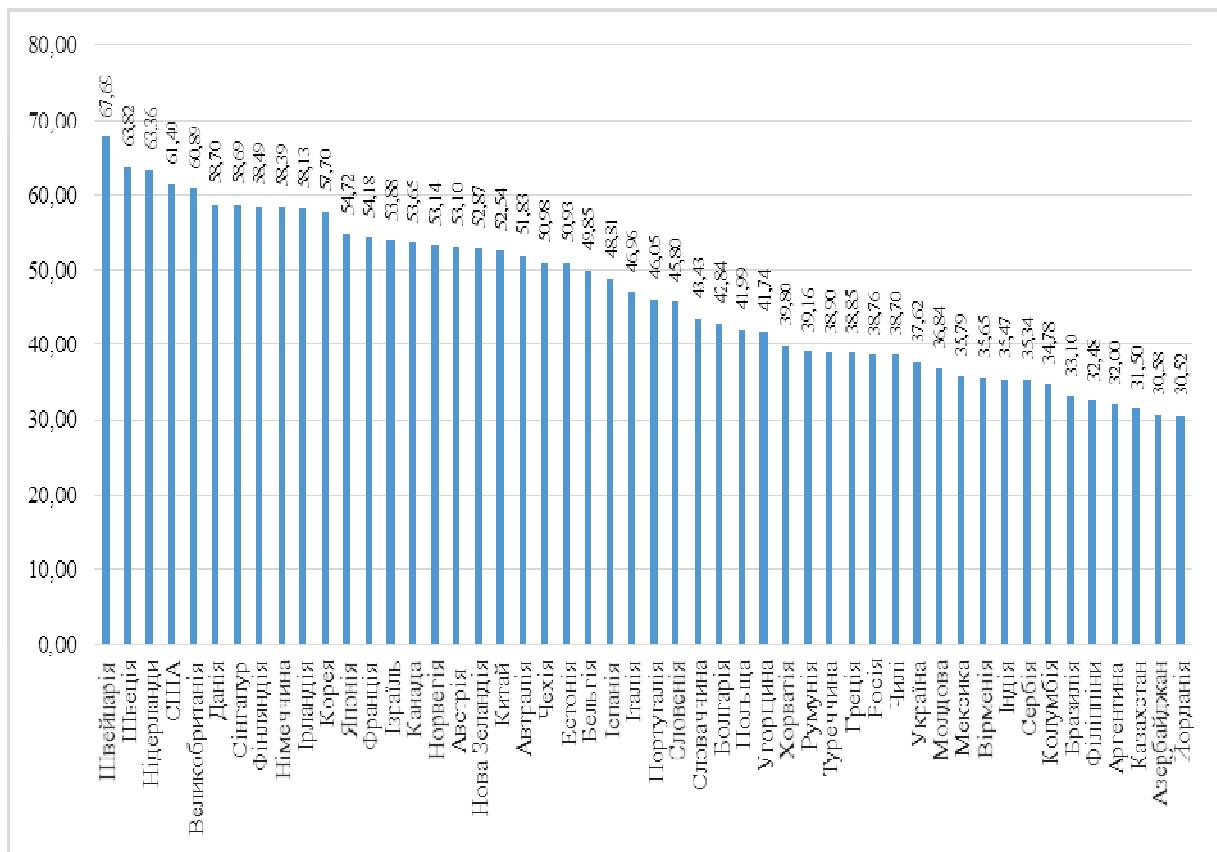

Рисунок 2 – Значення Глобального інноваційного індексу за країнами світу та в Україні у 2017 році*
* Примітка: максимально можливе значення індексу дорівнює 100.

Джерело: побудовано авторами за даними [12, с. 14-15].

Отже, у даний час Україна не використовує повною мірою власний інноваційний потенціал. В державі відбуваються стрімке знецінення і втрата людського капіталу, обумовлені міграційними процесами, низькою якістю робочих місць, відсутністю у частини населення навичок і компетенцій, необхідних саме в умовах інноваційного розвитку економіки.

Крім того, має місце суттєва диференціація як рівня інноваційного розвитку, так і соціально-економічних показників в цілому за регіонами України. Так, за рівнем інноваційної активності підприємств промисловості в Україні у 2015 році різниця між максимальним значенням (31,2% у Миколаївській області) та мінімальним значенням (10,1% у Закарпатській області) становить три рази (рис. 3).

Серед регіонів вищою за середню в Україні частка інноваційно активних підприємств була в Миколаївській, Харківській, Кіровоградській, Івано-Франківській, Запорізькій, Херсонській, Сумській, Одеській, Львівській і Тернопільській областях. Середнє значення інноваційної активності підприємств промисловості в Україні на рівні 17,3% у 2015 році є значно нижчим, ніж у країнах з розвинутою економікою інноваційного типу.

Тому в контексті формування інноваційно-інтегрованих структур в Україні важливе значення має оцінювання рівня інноваційного потенціалу за регіонами держави, результати якого повинні слугувати основою для визначення доцільності та галузевої спрямованості формування кластерних об'єднань для різних територій.

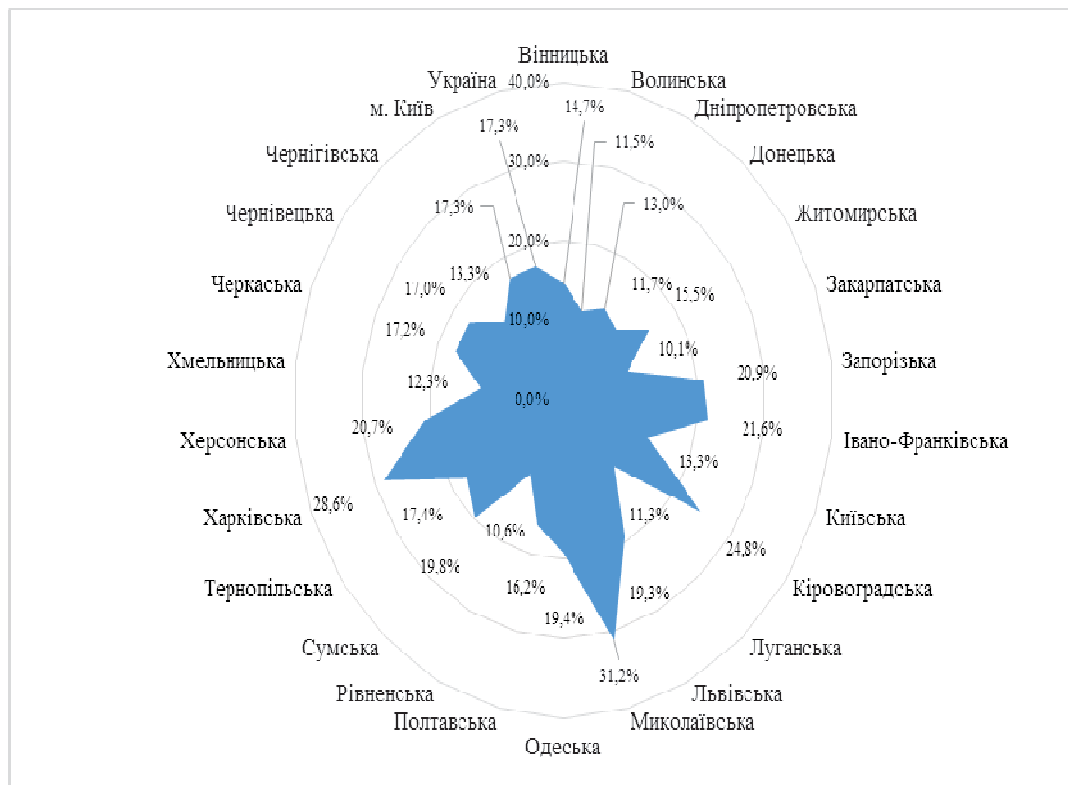

Рисунок 3 – Рівень інноваційної активності підприємств промисловості за регіонами України у 2015 році, %

Джерело: побудовано авторами за даними [5, с. 143].

Інноваційний потенціал регіону може бути охарактеризований як комплекс взаємопов'язаних ресурсів і можливостей їх реалізації, які визначають його здатність (інтелектуальну, технологічну, інформаційну, науково-дослідницьку, економічну тощо) приводити у відповідність зовнішні та внутрішні можливості розвитку [3].

К.І. Оксенюк цілком слушно зауважує, що майже всі регіони України володіють достатньо високим потенціалом кластеризації, однак для його ефективної реалізації необхідна не тільки зацікавленість підприємців, а й всебічна політична підтримка з боку органів державної влади на всіх рівнях [6].

А.В. Шевченко вбачає одним із важливих завдань державної політики підтримки розвитку інноваційних кластерів використання таких важелів впливу на процеси формування нових і забезпечення функціонування уже діючих кластерів, як здійснення кластерних досліджень і розробку на їхній основі кластерних програм і системи оцінювання результатів функціонування кластерів [9].

Розробці методичного забезпечення оцінювання інноваційного потенціалу регіонів має передувати визначення ключових чинників формування інноваційно-інтегрованих структур.

Так, наприклад, до чинників формування наукових парків Г.П. Петришин та С.Б. Солан відносять такі, як:

- наявність у регіоні науково-дослідних закладів високого класу (університетів, технічних вишів, державних НДІ), високотехнічних фірм, що мають потужний дослідницький потенціал;
- наявність стабільного колективу кваліфікованих спеціалістів різних категорій;
- можливість придбання або оренди на пільгових умовах земельної ділянки і

виробничих установ;

- наявність досконалої технологічної інфраструктури та розвиненої індустрії ділових послуг, що містить розроблення програм для ПЕОМ;
- можливість технологічного обслуговування та ремонту досвідної техніки, управлінського консультування;
- доступ до джерел ризикового капіталу [7].

На нашу думку, до основних чинників формування інноваційно-інтегрованих структур можуть бути віднесені: законодавчо-нормативні, науково-дослідні, кадрові, фінансові, матеріально-ресурсні, технологічні, інфраструктурні та інформаційно-комунікативні (рис. 4).

Рисунок 4 – Чинники формування інноваційно-інтегрованих структур

Джерело: побудовано та доопрацьовано авторами з використанням [7].

Розробка методичного забезпечення до оцінювання інноваційного потенціалу регіонів в контексті формування інноваційно-інтегрованих структур передбачає вибір відповідних методів оцінки, які б найбільш повно відповідали меті дослідження. При цьому необхідно розрізняти підходи до оцінювання, по-перше, передумов формування інноваційно-інтегрованих структур, зокрема, інноваційного потенціалу територій, по-друге, результатів діяльності таких структур.

До найбільш поширених методів оцінки інноваційного потенціалу можуть бути віднесені:

- табличні і графічні методи (розрахунок показників динаміки, структури

тощо);

- методи порівняння з еталонними, середніми, мінімальними чи максимальними значеннями;
- експертні методи (SWOT-аналіз, PEST-аналіз, ABC-аналіз та ін.);
- методи соціологічних досліджень;
- рейтингові методи оцінки;
- методи інтегральної оцінки;
- методи моделювання і прогнозування та ін.

Кожен з наведених методів має свої переваги та недоліки, які було узагальнено в табл. 1.

Таблиця 1 – Класифікація основних методів оцінювання інноваційного потенціалу регіонів, їх переваги та недоліки

Методи	Переваги	Недоліки
Табличні і графічні методи	Простота і зручність застосування Наочність відображення результатів Можливість порівняння зміни показників у часі та їх питомої ваги	Дозволяють здійснити оцінку окремо за різноманітними параметрами, що може ускладнити узагальнення висновків за сукупністю досліджуваних показників
Методи порівняння	Дозволяють проводити оцінку порівняно з кращими світовими й вітчизняними аналогами	Ймовірні складнощі у виборі еталонних значень / бази для порівняння
Експертні методи	Надають можливість оцінки тих явищ і процесів, щодо яких відсутні статистичні дані	Суб'єктивність оцінки Ускладненість переведення отриманих якісних оцінок у кількісні показники Ймовірність неузгодженості думок експертів
Методи соціологічних досліджень	Дозволяють отримати сукупність даних, відсутніх в офіційних статистичних джерелах, та креативно підходити до їх аналізу	Трудомісткість збору даних й оброблення результатів Ймовірність похибки у разі неправильного формування статистичної вибірки
Рейтингові методи оцінки	Відображають ранг регіону за певним показником чи групою показників	Отримані результати відображають місце регіону з-поміж інших, не враховуючи при цьому значення наявних відхилень
Методи інтегральної оцінки	Дозволяють здійснити оцінку інноваційного потенціалу як за допомогою єдиного узагальнюючого показника, так і в розрізі його складових	Трудомісткість оброблення результатів Необхідність визначення вагових коефіцієнтів
Методи моделювання і прогнозування	Надають можливість отримати прогнозні значення зміни показників з певною ймовірністю Дозволяють виявити фактори впливу на результуючий показник	Висока ймовірність похибки прогнозу в умовах нестабільного соціально-економічного середовища Можливі складнощі під час виокремлення та ідентифікації факторів впливу

Джерело: складено авторами.

Зважаючи на наведені переваги та недоліки найбільш поширених методів оцінки та враховуючи те, що інноваційний потенціал регіону є комплексним поняттям, більшість фахівців віддають перевагу методу інтегрального оцінювання, доповнюючи інтерпретацію його результатів іншими різноманітними методами оцінки.

Так, П.М. Григорук і Н.А. Хрущ визначення загального інтегрального показника інноваційного потенціалу регіону здійснюють з використанням таких груп показників:

- група показників наукового забезпечення інноваційної діяльності;
- група показників, що відображають обсяг виконаних науково-дослідних робіт;
- група показників, що характеризує інноваційну активність підприємств [2].

Т.А. Васильєва та В.О. Касьяненко відзначають, що структуроутворюючими складовими інноваційного потенціалу економіки країни є кадрова, фінансова, інформаційна та матеріально-технічна [1].

О.О. Маслак для оцінки безпеки інноваційного розвитку в умовах кластеризації національної економіки пропонує застосовувати систему часткових та інтегрального показників (метод моніторингу основних соціально-економічних показників і співставлення їх з граничними значеннями із використанням експертних оцінок), об'єднуючи часткові показники оцінки у сім груп:

- 1) співвідношення обсягів експорту та імпорту високотехнологічних товарів;
- 2) рівень фінансування НДДКР;
- 3) технологічний рівень та темпи розвитку інноваційної діяльності;
- 4) рівень розвитку об'єктів інноваційної інфраструктури та показники результативності їх діяльності;
- 5) рівень стимулюючої (кредитної) та податкової політики держави;
- 6) рівень безпеки інноваційного продукту та інноваційної діяльності в цілому (ризик якої зростають);
- 7) рівень активності використання фінансових ресурсів, спрямованих на підтримку інноваційної діяльності [4].

Світовий досвід свідчить, що ключовими критеріями оцінки діяльності інноваційних кластерів є наступні:

- оцінка інноваційної діяльності: кількість компаній кластера, які розробили та впровадили нові продукти/послуги; кількість компаній, які отримали нові знання, що можуть бути використані для створення інновацій;
- оцінка співробітництва з науково-дослідними організаціями: кількість компаній кластера, які взяли участь у спільних проектах із науково-дослідними організаціями; кількість наукових установ, які є членами кластера;
- оцінка міжнародного співробітництва: обсяги залучених іноземних інвестицій; кількість іноземних компаній або мереж, які є партнерами кластера; кількість організованих у рамках кластера комунікативних заходів за участі іноземних експертів та партнерів;
- оцінка темпів нарощування членської бази: кількість компаній, які є членами кластера; частка малих і середніх підприємств, які є членами кластера; кількість компаній, які виявляють зацікавленість в участі у кластері;
- оцінка набуття нових знань компаніями – членами кластера: кількість компаній, які взяли участь у конференціях, семінарах та інших комунікативних заходах, організованих мережею [9].

Загальний алгоритм здійснення інтегральної оцінки інноваційного потенціалу регіонів в контексті формування інноваційно-інтегрованих структур, на нашу думку, повинен включати такі етапи:

- 1) визначення мети оцінки;
- 2) визначення основних складових інтегральної оцінки та обрання показників у

межах кожної групи;

- 3) розподіл обраних показників та стимулятори та дестимулятори;
- 4) розрахунок стандартизованих значень показників;
- 5) обрання методу та розрахунок вагомих коефіцієнтів для кожної зі складових інтегральної оцінки;
- 6) розрахунок значень показники інтегральної оцінки за регіонами країни;
- 7) порівняльний аналіз отриманих значень, інтерпретація результатів та формулювання висновків.

Отже, оскільки різні регіони України мають достатньо диференційований інноваційний потенціал, існує доцільність застосування комплексної методики інтегрального оцінювання готовності регіонів до формування інноваційно-інтегрованих структур за низкою кількісних і якісних критеріїв, що дозволить обґрунтувати доцільність створення тих чи інших структур для певних територій.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведені дослідження дозволили визначити, що участь у різних типах інноваційно-інтегрованих структур дозволяє їх учасникам отримати низку переваг від спільного використання ресурсів, підвищення доступності інвестицій, входження на міжнародний ринок, підтримки ефективних зв'язків із науковими й освітніми установами тощо.

У даний час Україна не використовує належним чином свій інноваційний потенціал, свідченням чого є порівняно низькі значення Глобального інноваційного індексу нашої держави по відношенню до розвинених країн світу. Спостерігаються суттєві відмінності за рівнем соціально-економічного й інноваційного розвитку регіонів країни.

Отже, констатовано доцільність активізації створення інноваційно-інтегрованих структур в Україні, до основних чинників формування яких віднесені законодавчо-нормативні, науково-дослідні, кадрові, фінансові, матеріально-ресурсні, технологічні, інфраструктурні та інформаційно-комунікативні. Під час обґрунтування доцільності створення інноваційно-інтегрованих структур повинні бути враховані результати оцінювання внутрішнього та зовнішнього інноваційного потенціалу регіонів держави. Таку оцінку можливо здійснити за допомогою багатьох методів, включаючи табличні і графічні методи, методи порівняння, експертні методи, методи соціологічних досліджень, рейтингові методи, методи інтегральної оцінки, методи моделювання і прогнозування. Однак найбільш значущим з практичної точки зору є метод інтегрального оцінювання, який дозволяє проводити оцінку інноваційного потенціалу як за допомогою єдиного узагальнюючого показника, так і в розрізі його складових.

Перспективи подальших наукових пошуків у даному напрямі полягають у необхідності обґрунтування прикладних аспектів (включаючи організаційне, нормативне, матеріально-технічне, фінансове, кадрове, інформаційне забезпечення) стосовно створення інноваційно-інтегрованих структур за регіонами країни відповідно до пріоритетів, визначених Національною інноваційною системою, та наявних ресурсних можливостей територій, розрахованих показників рівня їх інноваційного потенціалу.

Список літератури

1. Васильева Т.А. Інтегральне оцінювання інноваційного потенціалу національної економіки України: науково-методичний підхід і практичні розрахунки [Текст] / Т.А. Васильева, В.О. Касьяненко // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 6. – С. 50–59.
2. Григорук П.М. Інтегральне оцінювання рівня та динаміки інноваційного потенціалу регіону [Текст] / П.М. Григорук, Н.А. Хрущ // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2016. – № 3. – С. 109–129.
3. Леоненко Н.А. Інноваційний потенціал регіону як основа відтворення економічного потенціалу

- [Текст] / Н.А. Леоненко // Бізнес Інформ. – 2013. – № 11. – С. 138–142.
4. Маслак О.О. Оцінювання безпеки інноваційного розвитку в умовах кластеризації національної економіки [Текст] / О.О. Маслак // Економічні інновації. – 2013. – Вип. 52. – С. 160–170.
 5. Наукова та інноваційна діяльність України у 2015 році [Текст] / Статистичний збірник. – Державна служба статистики України. – К., 2016. – 257 с.
 6. Оксенюк К.І. Формування та розвиток регіональних інноваційних кластерів [Текст] / К.І. Оксенюк // Бізнес Інформ. – 2012. – № 9. – С. 47–50.
 7. Петришин Г.П. Наукові парки: функціонально-технічні та територіально-просторові напрями розвитку [Текст] / Г.П. Петришин, С.Б. Солан // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Архітектура. – 2013. – № 757. – С. 239–247.
 8. Сандига І.В. Структуруючі елементи регіональних систем України [Текст] / І.В. Сандига // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. – 2010. – № 4(2). – С. 65–68.
 9. Шевченко А.В. Пріоритети державної політики підтримки розвитку інноваційних кластерів у промисловості України [Текст] / А.В. Шевченко // Стратегічні пріоритети. – 2013. – № 2. – С. 45–50.
 10. Conicella F. Science Park or Innovation Pole? Descriptive results of a questionnaire investigation about physical and virtual locations [Текст] / F. Conicella, E. Salvador. – University of Turin, Italy. – May 2012. – 28 p.
 11. European Cluster Trends Report 2014 [Текст] [K. Izsak, P. Markianidou, L. R. Leon, etc.]. – European Cluster Observatory, March 2015. – 78 p.
 12. The Global Innovation Index 2017 [Електронний ресурс] / S. Dutta, B. Lanvin, S. Wunsch-Vincent. – Cornell University, INSEAD, and WIPO, Ithaca, Fontainebleau, and Geneva, 2017. – 433 p. – Режим доступу: www.globalinnovationindex.org.

References

1. Vasyleva, T.A., & Kasianenko, V.O. (2013). Integralne otsiniuvannya innovatsiinoho potentsialu natsionalnoi ekonomiky Ukrainy: naukovy-metodychnyi pidkhid i praktychni rozrakhunky [Integral assessment of the innovation potential of the national economy of Ukraine: scientific methodological approach and practical calculations]. *Aktualni problemy ekonomiky – Actual problems of the economy*, 6, 50-59 [in Ukrainian].
2. Hryhoruk, P.M., & Khrushch, N.A. (2016). Integralne otsiniuvannya rivnia ta dynamiky innovatsiinoho potentsialu rehionu [Integral assessment of the level and dynamics of the innovation potential of the region]. *Marketynh i menedzhment innovatsii – Marketing and management of innovations*, 3, 109-129 [in Ukrainian].
3. Leonenko, N.A. (2013). Innovatsiinyi potentsial rehionu yak osnova vidtvorennia ekonomichnoho potentsialu [Innovative potential of the region as a basis for the reproduction of economic potential]. *Biznes Inform – Business Inform*, 11, 138-142 [in Ukrainian].
4. Maslak, O.O. (2013). Otsiniuvannya bezpeky innovatsiinoho rozvytku v umovakh klasteryzatsii natsionalnoi ekonomiky [Assessment of the safety of innovation development in the conditions of clusterization of the national economy]. *Ekonomichni innovatsii – Economic Innovations*, 52, 160-170 [in Ukrainian].
5. *Naukova ta innovatsiina diialnist Ukrainy u 2015 rotsi [Scientific and innovative activity of Ukraine in 2015]*. (2016). State Statistics Service of Ukraine [in Ukrainian].
6. Okseniuk, K.I. (2012). Formuvannya ta rozvytok rehionalnykh innovatsiinykh klasteriv [Formation and development of regional innovation clusters]. *Biznes Inform – Business Inform*, 9, 47-50 [in Ukrainian].
7. Petryshyn, H.P., & Solan, S.B. (2013). Naukovi parky: funktsionalno-tekhichni ta terytorialno-prostorovi napriamy rozvytku [Scientific parks: functional-technical and territorial-spatial directions of development]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika», Seriya : Arkhitektura – Bulletin of the National University "Lviv Polytechnic", Series: Architecture*, 757, 239-247 [in Ukrainian].
8. Sandyha, I.V. (2010). Strukturoutvoriuiuchi elementy rehionalnykh system Ukrainy [Structural-forming elements of regional systems of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli, Seriya : Ekonomichni nauky – Scientific Bulletin of the Poltava University of Economics and Trade. Series: Economic Sciences*, 4(2), 65-68 [in Ukrainian].
9. Shevchenko, A.V. (2013). Priorytety derzhavnoi polityky pidtrymky rozvytku innovatsiinykh klasteriv u promyslovosti Ukrainy [Priorities of the state policy of supporting the development of innovation clusters in the industry of Ukraine]. *Stratehichni priorytety – Strategic Priorities*, 2, 45-50 [in Ukrainian].
10. Conicella, F., & Salvador, E. (2012). *Science Park or Innovation Pole? Descriptive results of a questionnaire investigation about physical and virtual locations*. Italy: University of Turin, [in English].

11. Izsak, K., Markianidou, P., Leon, L.R., & et al. (2015). European Cluster Trends Report 2014. European Cluster Observatory [in English].
12. Dutta, S., Lanvin, B., Wunsch-Vincent, S. (2017) *The Global Innovation Index 2017*. Ithaca, Fontainebleau, and Geneva: Cornell University, INSEAD, and WIPO. www.globalinnovationindex.org. Retrieved from www.globalinnovationindex.org. [in English].

Oleksandr Levchenko, Professor, Doctor in Economics (Doctor of Economic Sciences)

Olga Tkachuk, Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)

Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytskyi, Ukraine

Methodical Approaches to the Assessment of Innovation Potential of Regions in the Context of the Formation of Innovation-Integrated Structures

The purpose of this research is to carry out a comparative analysis of methodological approaches to assessing the innovation potential of regions and to substantiate the feasibility of their application in conditions of clusterization of the economy.

In the article the advantages of formation and development of innovation-integrated structures in the context of growth of efficiency and innovation orientation of the national economy are explored. The analysis of the level of the Global Innovation Index of Ukraine in the context of international comparisons and indicators of innovation activity by the regions of the state was conducted. The factors of formation of innovation-integrated structures were characterized: legislative-normative, research, personnel, financial, material-resource, technological, infrastructural and informational-communicative. It was highlighted the necessity of distinguishing approaches to the evaluation, firstly, the prerequisites for the formation of innovation-integrated structures, in particular, the innovation potential of territories, and secondly, the results of the activities of such structures.

The main methods of estimating the innovative potential of the regions (tabular and graphic methods, methods of comparison, expert methods, methods of sociological research, rating methods, methods of integral estimation, methods of modeling and forecasting) were defined. Since different regions of Ukraine have sufficiently differentiated innovative potential, it was marked a feasibility of using an integrated methodology for evaluation the readiness of regions to form innovative-integrated structures, in line with a number of quantitative and qualitative criteria, which would justify the feasibility of creating certain structures for territories. Also, the stages of the innovation potential of territories evaluation were substantiated.

innovation potential, innovation development, innovation-integrated structure, innovation cluster, assessment method, integral assessment

Одержано (Received) 13.05.2017

Прорецензовано (Reviewed) 25.05.2017

Прийнято до друку (Approved) 29.05.2017

УДК 339.138:796.032

В.Ф. Гамалій, проф., д-р фіз.-мат. наук

В.О. Ковальов, доц.

С.В. Ковальов

Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна

Дослідження маркетингової діяльності Національного олімпійського комітету України

У статті розглянуті складові олімпійського маркетингу, завдяки яким досягається синергетичний ефект, особливості комплексу олімпійського маркетингу, маркетингової діяльності та основних заходів НОК України, спрямованих на розвиток олімпійського руху та популяризацію здорового способу життя серед населення України. Проведено аналіз показників фінансового забезпечення та досягнутий соціальний ефект маркетингової діяльності НОК України

олімпійський рух, Національний олімпійський комітет України, олімпійський маркетинг, складові олімпійського маркетингу, комплекс олімпійського маркетингу, аналіз показників ефективності маркетингової діяльності, соціальний ефект

© В.Ф. Гамалій, В.О. Ковальов, С.В. Ковальов, 2017